

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Veræ Communis contingentium futuritionis sententia explicata atque in
doctos recentiores animaduersio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

nam, s. sequenti tomo se respondurum; interim vero admitti posse decretum Dei ab æterno intrinsecè efficax, circa malitiam formalem peccati, vt duo includat tale decretum Dei circa peccatum, & præfinitionem, ac prædeterminationem circa materiale, & permissionem circa malitiam, & formale illius: sed si permissio, quæ est in eo decreto ad malitiam de se, cum illa infallibiliter connexa sit, (vt ad solutionem opus est,) cum sit connexio illa & determinatio antecedens, & duratione, & natura aperte est præfinitio diuina malitiæ, & formalis peccati, nec solum materialis, quæ verbis etiam ipsis, quibus Dominicus consentiendum Caluino fatetur, plane suus Viues solutione consentit. Melius ergo erat illi, à male solutorum more, sua illa solutionis dilatione teneri, quam in adeo præceptis agi.

11. Missum nunc facio permissiois nomine eum ab vi, ac proinde in ea connexionem cum malitia, & formali peccati futuri admisisse. Neque enim permissio de se cum peccato connexa est, nisi medium cum permissa malitia connexum sit, neque item impermissum obiectum, seu effectum de se tendit positivè: quocirca, ni prædeterminationem physicam ad formale peccati futuri, tanquam medium admittat, nequit in decreto illo, quæ permissum est malitiæ, connexionem cum malitia, & determinationem, vt postea fit, assignare: & ne tunc quidem argumenti vires infringat: cum physica illa prædeterminatio malitiæ future nunc, ne dum æternitate tota antea, ex qua malitia futura est, nondum sit. Porro omnia, quæ pro sua, & contra nostram communem sententiam Dominici Recentiores inducunt, vel ad hominem & nostri Ribadeneyra doctrina de necessitate veritatis præsentis ad veritatem propositionum de futuro contingentis sunt, quam reliqui Societatis nostræ Doctores abiecerunt, abiciuntque, & nos deinceps consutabimus non paucis: vel ea non penetrata futuri contingentis ex parte vna contingentia in causis suis, & actu primo, quibus, & in ordine ad quas, contingens est, cum eis contingenter adiungatur; & ex alia parte necessitate effendi in se, vbi primum est, siue ex suppositione, quod pro sua posteriori duratione sit: vnde cum hac existentia posteriori rei in futuritio constituitur, futuritio contingentis in se certa ac necessaria est; neque ea certitudine differens à certitudine & necessitate futuri non contingentis, sed omnino necessarij, sed alia, scilicet, necessitate antecedenti, in suis causis, quibus illud coniungi necesse etiam est: cum ergo argumenta omnia horum Ignoratio, at inde ortis æquiuocationibus innituntur, singularium ea diluere otiosum erit: solum aduerto, nihil pro sua sententia à Dominicanis itis afferri, quod in contingentem præsentem, vel de præterito insitari eadem, vi contra coldem nequeat.

13. Quæ obiciuntur à Thomistis pro sua sententia, disiecta sunt impugnationibus solutionum à Viues adhibitarum, omniaque ei innituntur principio notissime falso: quod vere futurum, ac non factum, aliquam actualem sui formam tempore præsentem, ex quo futurum est, debet habere, nec satis esse negationem actualem de præsentem, quam etiam habent pure possibilis: sed ordinem actualem ad existendum postea, qui intrinsecus rei existentem esse nequit, sed extrinsecus à decreto; cum tamen futuritioem sola actuali futuri negatione, sed posteriori eiusdem existentia compleatur: quare implicat totam eius formam actu, & de præsentem esse, nec ordine vilo actuali ad existentiam opus habeat, quæ extrinsecus posteriori compleatur: vti in omni extrinsecas denominatione pura vii vult: quæ verò ex S. Thom. de effectus in suis causis futuritione pro se etiam assumunt, de futuritione penes signa prioritaris, & posterioritaris nature, & causalitatis sunt, imitativa nimirum, ac non propria futuritione temporaria, de qua hic disputatur.

CERTAMEN II.

Vera communis contingentium futuritionis sententia explicata, atque in doctos Recentiores animaduersio.

1. **V**era omniumque, siue Philosophorum, siue Theologorum cæterorum communis sententia est: contingentium futuritionem (putam, & perfectam intellige, iuxta mox dicenda) sola negatione existentie contingentis in duratione, seu æternitate antea ad ipsum, in qua, & ex qua pure futurum est, & existentie eiusdem pro duratione posteriori formaliter adequatè constituit. Longum esset præfatos omnes ita docentes, vel citare; ideo Recentiores aliquot tantummodo referam, apud quos, vel generatim, vel singularim reliqui videantur: ita Vaquez, Soarius, & Valentia in sequentibus citandi, & vbiunque de futurorum præfentia, vel obiter, vel ex professo disputant. Herize 1. part. d. 6. capite 6. Fallouis quæstione 14. articulo 13. numero 66. Petr. Hurtado d. 9. de anima lect. 6. sub sect. 1. Theophil. Raynaud. d. 2. disciplin. Moral. numero 342. Ruiz tomo de Scientia Dei d. 23. Alarcon tractat. de Scient. Dei d. 4. capite 1. numero 3. & 5. Bartolus Amicus tractat. 21. Logic. d. 4. dub. 4. Francisc. Lugo 1. de Deo vno d. 29. capite secundo, numero 14. Ribadeneyra d. 10. de Scientia capite primo, Pasqualig. tom. 1. d. 25. section. 2. numero 17. licet in præcedentibus aliquid æquiuocationis passus videatur Quirós 1. tractat. de Scient. d. 26. section. 2. numero sexto, Borull. de sensibus Scient. med. d. 1. section. 2. numero 13. asserens eam esse omnium Societatis Doctorum sententiam, Diceret tamen melius eam non solum omnium Doctorum, sed & Grammaticorum; atque vniuersim omnium hominum sensum esse: quorum syllabum non minuant pauculi, qui contra vocum, & terminorum, quibus vtuntur sensum, & apprehensionem, etiam suam, vt vidimus, obliuato sententiam ferunt.

2. Sententia huius probationes datæ à nobis abunde sunt cert. i. toto: quare pro quæstionis clariori decisione notandum est primo: futurum, quæ tale, siue rei futuritionem in duplici differentia esse vel putam, vel non putam, seu præfinitæ talem: sicut de possibilitate dicebamus: quare, sicut pura rei possibilitas, addit in super negationem absolutam existentie absolute in quavis temporis differentia: ita, & pura rei futuritio duo dicit: & absolutam negationem existentie in duratione præfentem, respectu cuius futura est, & dicitur, & absolutam eius existentiam in duratione posteriori. Vnde rei futuritio intrinseca illi adequatè non est; sed partim intrinseca partim extrinseca: intrinseca, quatenus eius existentiam absolutam ipsi intrinsecam & identitatem pro posteriori duratione importat; extrinseca, quatenus pro præfenti anteriori tempore negationem absolutam existentie rei ipsi coniungibilem deuoluit: sicut autem possibilitas præfinita solam dicit non repugnantiam absolute existentie rei possibilis, cuius proinde existentiam absolutam non ab omni, imo neque ab aliqua remouet duratione, quare, & rebus absolute pro aliqua, imo, & pro omni duratione (si quæ sint, esse possunt) existentibus, & extituri competit: ita & futuritio præfinita rebus de præfenti antea duratione, etiam existentibus competit: solumque dicit eorum durationem præfenti anteriore totam absolute existentie earum durationem non claudi, sed porrigi vltius, & extendi: quo etiam pacto de præfinitione rerum philosophandum erit, quanquam præfinitio, si perfecta sit, & absoluta tempore præfenti atque posteriori, respectu cuius, & pro quo præfinita absolute res est absolute eius existentie negationem inuoluit, secus si imperfecta sit præfinitio præfinito imperfecto verborum significata. Vnde Deo æterne omnino existentem

illud Apocalyp. propriè conuenit, *qui est, qui erit*, seu *qui venturus est*.

3. Hinc fit propositio, & iudicio omni, quo rei futuritioni assentimus, quæque de re futuritionem enuntiamus, si præcisiuam absolutam pro tempore, quo ita illam iudicamus, aut enuntiamus, representari, iudicari, aut enuntiarum debere; imo neque posse, quia in futuritione ipsa præcisiua obiecta significata, iudicata, aut etiam enuntiata, non clauduntur. Propositione autem vel iudicio quibus futuritio rei pura significatur, iudicatur, ac dicitur eius absolutam existentiam pro posteriore duratione, ac eiusdem insuper negationem pro præsentis anteriore duratione significari, dici, atque iudicari: quia id totum in essentia eius obiecti continetur. Hæc apud omnes certa, & citra controuersiam sunt, & apud nostrates, licet aliter, atque aliter rem explicant. Dominici vero Recentiores in ordine causarum ad existentiam, & durationem futuri, siue perfecti, siue imperfecti, ut vidimus, & confutauimus certam. i. decepti locis Sancti Thomæ, quibus analogicam tradit effectus futuritionem prout in causis earum pro naturæ priori continentur ante sui existentiam formalem, & intrinsecam pro posteriore apponendam; non autem futuritionem propriam, & principalem, quæ in ordine ad tempus antea est, de qua in præsentis; futuritio enim illa effectus in causis penes prius, & posterius naturæ etiam in rebus, quæ de præsentis sunt, inuenitur, nec propriè verbi tempore futuro significatur: illud autem inter nostrates certum non est. An eius iudicij & enuntiationis duratio præsens, quæ futuritio, siue pura siue præcisiua, (eadem quippe, quoad dubium hoc est de viroque difficultas) iudicatur, ac dicitur, iudicio illo, quatenus eius iudicij, & enuntiationis duratio formaliter est, eis significatur, iudicatur, & enuntiat: ita, ut iudicium, & enuntiatio supra suam ipsorum durationem, quatenus ipsorum duratio est, ac supra se etiam ipsa reflectant, ut ipsorum etiam durationem significet, atque implicare saltem enuntiet. Nam materialiter durationem præsentem, in qua iudicium, & enuntiatio sunt, significare, & enuntiare per copulam *erit*; aut verbum aliud temporis futuri, quo propositio constat certissimum est.

4. Docti Recentiores censent, copula, aut verbo iudicij, & enuntiationis de rei futuritione significari, & iudicari tempus præsens antea, quo res vel non est (si pura futuritio enuntietur) quoque id enuntiat, ac iudicatur, vel vltra quod erit (si iudicatur & enuntiat futuritio præcisiua) formaliter, ut duratio iudicij, & enuntiationis ipsius est: ac proinde iudicium, & enuntiationem illam esse reflexiuam supra seipsam; alioqui esse iudicij ipsius durationem significare, & enuntiare non posset, nec rei puræ futuræ existentiam, & durationem esse posteriorem duratione actus. Probat, quia per affirmationem enuntiatuam existentia rei de præsentis affirmatur simultas rei, & enuntiationis: ergo per affirmationem de futuro affirmatur existentia enuntiationis in duratione præsentis, in qua habetur, ut eius duratio est, & anterior ad durationem posteriorem absolutæ existentia rei futuræ. Probat vterius à priori: quia cognitio futuri non est præcisè cognitio existentia rei pro sua duratione; id enim habet cognitio rei de præsentis habita in eadem duratione, quæ res absolute existit; quæ tamen inuestigata est non ex parte modi cognoscendi, sed obiecti cogniti: nihil autem aliud potest ex parte obiecti per ipsam cognosci, nisi durationem rei esse posteriorem illa, in qua cognoscitur, & enuntiat, & ac proinde id totum intrat in futuritione rei obiectiuam, & id totum cognoscitur & enuntiat.

5. Nihilominus censo concerni quidem tempus præsens, quo proferens iudicat, & enuntiat propositio-nem de rei futuritione, materialiter quidem, ut dixi, non autem, ut ipsi actui correspondet, atque eius mensura temporaria formaliter est. Moueor: quia, ut nuper aduersarij dicebant tempus illud præsens, ut mensura actualis iudicij, & enuntiationis de rei futuritione incognito reflexe iudicio ipso, ac enuntiatione, per

ipsam, cognosci nequit; implicat autem cognitionem creatam sui representatiuam, ac supra seipsam reflexiuam esse: ut fuisse controuersi, de actibus intellectus creati ostendimus, nec nimis curè controuersi, hæc 3. d. 2. ubi ostendimus reflexionem cognitionis supra seipsam summe intellectui, & intelligentis Dei summaque scientia, & cognitionis diuinæ proprium esse: ergo implicat per iudicium, seu enuntiationem de rei futuritione tempus præsens, ut mensura est eius iudicij, & enuntiationis per ipsam cognosci, ac enuntiarum. Moueor secundo: quia eo præcisè, quod res nunc non sit postmodumque pro vteriori duratione, & tempore existat est futura etiam nulla sit huius cognitio: ergo hoc solum cognito, & enuntiato nunc iudicatur, & enuntiat totum, quod dicitur eius futuritio: atqui totum hoc cognoscitur non cognitio præsentis tempore, quo futuritio de re cognoscitur, & enuntiat, ut est mensura cognitionis iudicij, ac enuntiationis, quæ tunc habetur: ergo, ut cognoscatur, iudicatur, ac enuntietur de rei futuritione, opus non est cognosci iudicari, ac enuntiarum tempus præsens, ut mensura formaliter est iudicij, ac enuntiationis de ipsa.

6. Fundamenta Recentiorum debilia sunt seipsis, & ex datis proximè rationibus subruentia. Neque enim negamus per copulam propositionis de præsentis significari tempus in quo est actus, proferens, & iudicans, cuiusque propositio proferatur, atque cum proferenti tum, cuiusque propositioni proportionatur: cognoscitur enim, sed non formaliter, ut est tempus eius cognitionis, & propositioni respondens; ac similiter dicimus significari per copulam, seu verbum de futuro ipsum præsens cum negatione absolutæ existentia rei futuræ, si pure futura cognoscatur, & iudicatur: sicut de præteritione re perfecta, proportione seruata ad tempus antea, pro quo extitit, dicendum est; negamus vero aliqua ex eis propositionibus cognosci præsens tempus, ut mensuram iudicij, & enuntiationis, quæ in illo habentur. Ad secundum constat diuersitas obiecti futuritionis rei, quæ enuntiatur propositione de futuro obiectiuo propositionis, & iudicij de præsentis obiectiuo veritate.

CERTAMEN III.

Futura, quæ futura, ac secundum se à Deo cognosci certissimum de fide, & ex ratione est.

1. Conclusio hæc communis Philosophis, & Theologis omnibus, nullo excepto est. Licet enim Philosophi nonnulli, quos q. sequenti cert. 1. referemus, futura contingentia nostra cognosci à Deo negauerint ut libertatem nostram tuerentur: alii de futuris nobis non liberis, sed necessariis, in quibus ea ratio non adest, nullatenus cognosci à Deo negarunt, & quamvis Theologi, ex Recentioribus etiam nostris nonnulli, ad id omne, quod actu cognoscitur, determinatiuum, seu verificatiuum cognitioni coexistens tunc, cum habenda, concipiendaque est, requirant, tamen ad futura ipsa diuinam scientiam terminari, tanquam ad obiectum saltem materiale, idem omnes defendunt, idcirco hic cum nullo Doctore super hac conclusione certabimus.

2. Sed neque cum Catholico aliquo certare poterimus: cum adeo sine aperta cognitionis diuinæ de futuris absolutis contingentiis nobisque liberis (in quibus, præter futuritionem, & actualis absolutæ existentia negationem alia est ex eorum libertate apparentior difficultas) scripturæ testimonia q. sequenti recitanda, quibus propterea recitandis nunc abstinemus. A ratione igitur probatur primo: quia præterita, etiam perfecte præterita, quæ talia, nomine dubitante cognoscit Deus: ergo etiam cognoscit futura pure quæ futura. Probat consequentia: quia præterita perfecte præterita æque absolute non